

نقد و تحلیل نمایش «لابیرنت» به نویسندگی و کارگردانی پدram رحمانی

به دفتر کار شیطان خوش آمدید…

عرفان پهلوانی، **عضو کانون جهانی منتقدان تئاتر**؛ به دفتر کار شیطان خوش آمدید! شما قرار است در این دفتر، بیننده معامله ویژه شیطان با هفت کاراکتر باشید و برای معامله ویژه خود با شیطان آماده شوید! زیرا به گفته بروشور «لابیرنت»: «به روزی با شیطان درونت روبه‌رو می‌شی». آری! هرکدام از ما ممکن است روزی از روزهای روزگار دچار «لغزش» شویم و به خاطر «انگیزه‌ای که داریم، با همان «محرک» که «واکنش» ما را در پی داشته است، خود را «توجه» کنیم. آن روز شاید ما نیز مانند راهبه گفت‌وگویی این‌چنین را با خاکستری تجربه کنیم: خاکستری؛ همون کاری که برای انجام‌دادنش اینجایید… به معامله خوب… راهبه: من هر کاری لازم باشه انجام میدم! خاکستری: هر کاری؟! راهبه: بله، هر کاری…!

در «لابیرنت»، تماشاگر معامله خوب شیطان با هفت کاراکتر خواهیم بود. معامله‌ای که دارای ویژگی‌های شگفت‌انگیزی است: در این معامله «جزئیات» به‌شدت برای خاکستری مهم است و طرف‌های معامله می‌بایست جزئیات رفتار خود را برای خاکستری تشریح کنند. دیگر ویژگی شگفت‌انگیز این معامله آن است که خاکستری هیچ چیز برای

خود نمی‌خواهد! او تنها آدم‌ها را بر سر راه یکدیگر قرار می‌دهد تا به «نیاز»‌های هم پاسخ دهند… باید به یاد داشته باشیم که همه به خواست خود وارد دفتر کار شیطان می‌شوند و پای این معامله می‌نشینند. به گفته خاکستری: «شما به خواست خودتون اینجایید». همچنین نباید از یاد ببریم که به گفته راهبه: «حتی سن‌فرانسیس هم…!اشتباه کرد…» ممکن است که هرکسی، در هر جایگاهی، با هر پندار و مرامی، برخوردار از هر انگیزه و آرزویی، پای این معامله جذاب بنشیند، به هر خطا و جرم و جنایتی و هر آن چیز دیگری که شاید بتوان نام گناه بدان نسبت داد تن دهد و از همه جالب‌تر آنکه حتی متوهمانه گناه خویش را ثواب تلقی کند. در «لابیرنت» راهبه‌ای با انگیزه خداجویی، زنی با امید به‌دست‌آوردن زیبایی بیشتر، پدری برای نجات جان فرزندش، زن میان‌سال با آرزوی بازگشت شوهرش، تعمیرکاری به خاطر به‌دست‌آوردن عشق، مردی در پی پول و نابینایی که بیبایی را خواهان است پای معامله‌ای خودخواسته با شیطان می‌نشینند. نکته بسیار درخور درنگ و اندیشه، رفتار متفاوت و دگرسان خاکستری با هرکدام از این هفت کاراکتر است. «لابیرنت» یک نمایش فلسفی است. اندیشه، آن هم اندیشه‌ای زرف و دغدغه‌مند

در ذات و نهاد این آفریده هنری وجود دارد. «لابیرنت» از ستیزی میان دیدگاه‌ها برخوردار است و تماشاگر خویش را دعوت به اندیشیدن می‌کند؛ البته در پی تحمیل گونه‌ای خاص از اندیشه و باور نیست. این نمایش به چالش‌هایی ازلی و ابدی می‌پردازد که به‌سادگی می‌تواند از ظرف زمانی و مکانی خود گذر کند. سخن الوالی «لابیرنت»، پیرامون سوژه‌هایی ارزشمند، هستی‌شناسانه و کیهانی است. «لابیرنت» زیبا و تماشایی راه چاره‌ای را برای گذر از چالش‌ها پیشنهاد نمی‌دهد و رویکرد آموزشی هم ندارد. نمایش‌نامه «لابیرنت» از ویژگی‌های تکنیکی ستایش‌برانگیزی برخوردار است که می‌توان با درنگ و شکیبی پژوهشگرانه، کاربرد اجزاء، عناصر، ارکان و دیگر مؤلفه‌های هنر نمایش‌نامه‌نویسی را در آن بررسی کرد. از دیگر سو می‌توان «لابیرنت» را از دیدگاه تطبیقی هم کاوید، چراکه این نمایش‌نامه گرامی از سوبویی یادآور معامله آگاهانه فاوست با دکتر فاستوس با شیطان و از دیگر سو یادآور معامله ناآگاهانه آژیدهاک با ضحاک با شیطان است. همچنین شناخت پدram رحمانی، نویسنده نمایش‌نامه «لابیرنت»، از آیین‌های مسیحیت و اسلام ستایش‌برانگیز است و این را فراهم می‌آورد که «لابیرنت» را از دیدگاه‌های گوناگون آیینی و

«شرق» بعد از اعلام فیلم‌های حاضر در جشنواره فیلم فجر، میزان مشارکت ارگان‌های دولتی در این رویداد هنری را بررسی می‌کند

کمرنگ‌شدن بخش خصوصی در سینمای ایران

روایت متفاوت از عشق، انتقاد سازنده به مناسبات اجتماعی و… از جمله محورهای موضوعی فیلم‌هایی است که بنیاد سینمایی فارابی به آنها اشاره کرده و تنها سالی است که فارابی از ۱۱ فیلم حمایت صدرصدی انجام داده است. اما با نگاه به باقی فیلم‌های حاضر در این رویداد هنری باید به حضور سازمان سینمایی سوره و سازمان هنری – رسانه‌ای اوج هم در این دوره از جشنواره فیلم فجر اشاره کرد.

در ادامه میزان مشارکت ارگان‌های دولتی در جشنواره فیلم فجر در پنج سال اخیر را مرور کرده‌ایم.

نام اثر	تهیه‌کننده وکارگردان	محمول، مشارکت در ساخت	حضور	جوایز
بعد از رفتن	کارگردان: رضاجانی تهیه‌کننده: محمود بابایی	بنیادسینمایی فارابی	چهل‌ویکم	-
جنگل‌پررتقال	کارگردان: آرمان خوانساریان،تهیه‌کننده: رسول صدراعلمی	بنیادسینمایی فارابی	چهل‌ویکم	-
روایت ناتمام‌سیما	کارگردان: علیرضا صمدی، تهیه‌کننده: مجید رضابالا	بنیادسینمایی فارابی	چهل‌ویکم	-
سینماقتر ویل	کارگردان:محمدعلی‌باشه‌آهنگر،تهیه‌کننده:سیدحامدحسینی	بنیادسینمایی فارابی	چهل‌ویکم	-
شماره ۱۰	کارگردان: حمید زرگر نژاد،تهیه‌کننده: ابراهیم اصغری	بنیادسینمایی فارابی	چهل‌ویکم	-
کلیپتان	کارگردان:محمد حمزه‌ای،تهیه‌کننده:سیدصابر امامی	بنیادسینمایی فارابی	چهل‌ویکم	-
کت چرمی	کارگردان:حسین میرزا احمدی،تهیه‌کننده:کامران‌حجازی	بنیادسینمایی فارابی	چهل‌ویکم	-
گل‌های باوارده	کارگردان: مهرداد خوشبخت،تهیه‌کننده:سعید سعدی	بنیادسینمایی فارابی	چهل‌ویکم	-
هوک	کارگردان:حسین ریگی‌تهیه‌کننده:علی‌آشتیانیپور	بنیادسینمایی فارابی	چهل‌ویکم	-
بهشت‌تپهکاران	کارگردان:مسعودجعفری‌جوهرانی،تهیه‌کننده:فتح‌اللهجعفری‌جوهرانی	بنیادسینمایی فارابی	چهل‌ویکم	-
نگهبان‌شب	کارگردان وتهیه‌کننده:سیدرضا میرکریمی	بنیادسینمایی فارابی	چهلیم	سیمرغ بلورین بهترین کارگردانی
بدون قرار قبلی	کارگردان: بهروز شعبی،تهیه‌کننده:مسعود بابایی	بنیادسینمایی فارابی	چهلیم	سیمرغ بلورین بهترین صداگذاری و سیمرغ زرین بهترین فیلم از نگاه ملی
شادروان	کارگردان: دسین نمازی، تهیه‌کننده:عباس نادران	بنیادسینمایی فارابی	چهلیم	سیمرغ بلورین بهترین چهار مهر داری
دسته‌دختران	کارگردان:منیر قیدی،تهیه‌کننده:محمد ضامنصوری	بنیادسینمایی فارابی	چهلیم	سیمرغ بهترین جلوه‌های ویژه بصری و دیپلم افتخار نقش مکمل زن
بیرو	کارگردان:مرتضی‌علی‌عباس‌میرزایی،تهیه‌کننده:مجیدبرزرگر	بنیادسینمایی فارابی	چهلیم	-
لبیهای دروغ	کارگردان: رامین سهراب،تهیه‌کننده:محسن صراف‌فی	بنیادسینمایی فارابی	چهلیم	-
تیتی	کارگردان و تهیه‌کننده:آی‌دا پناهنده	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	-
رمانتیسیم‌عماد و طویا	کارگردان: کوازه صباغ‌زاده،تهیه‌کننده: مهدی صباغ‌زاده	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	-
یدو	کارگردان:مهدی جعفری،تهیه‌کننده:محمد ضامنصباح	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	سیمرغ بلورین بهترین‌کارگردانی،بهترین‌فیلم‌برداری،بهترین‌مدیا‌بردار،بهترین‌صداگذاریودیپلم‌افتخاربهترین‌بازیگر نقش‌اول‌زن
زالاوا	کارگردان: ارسلان امیری،تهیه‌کنندگان:روح‌الله‌برادری و سمیرا برادری	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش مکمل مرد، بهترین فیلم‌نامه‌بهترین کارگردان اول و دیپلم افتخار بهترین فیلم‌برداری
گیج‌گاه	کارگردان: عادل تبریزی،تهیه‌کننده:میرولی‌الله‌مدنی	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	-
سینماشهر قصه	کارگردان:کیوان‌علی‌محمدی،تهیه‌کننده:کیوان‌علی‌محمدی	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهشتم	-
مردن در آب مهر	کارگردان:نویید‌محمودی،تهیه‌کننده:جمشید‌محمودی	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهشتم	-
مغز استخوان	کارگردان:حمیدرضا قربانی،تهیه‌کننده:حسین‌پورمحمدی	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهشتم	-
من‌می‌ترسم	کارگردان:بهنام‌بهرزادی،تهیه‌کننده:بهنام‌بهرزادی	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهشتم	-
پدران	کارگردان:سالم صلواتی،تهیه‌کننده:شهرام‌مسلخی	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهشتم	-
بنفشه‌آفریقای	کارگردان:موناژندی‌حقیقی،تهیه‌کننده:علیرضا شجاع‌نوری	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	-
خون خدا	کارگردان:مرتضی‌علی‌عباس‌میرزایی،تهیه‌کننده:سیاوش‌حقیقی	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	-
سرموفتی‌نهم	کارگردان:محمد رضا هنر مند،تهیه‌کننده:زینب‌تقوایی	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	-
غلام‌ضانحقی	کارگردان: بهرام ام‌توکلی،تهیه‌کننده:سعیدملکان	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	سیمرغ بلورین فیلم‌برداری و بهترین طراحی صحنه
ماجرای نیمروز ۲: ردخون	کارگردان:محمدحسین‌مهدویان،تهیه‌کننده:سید‌محمودرضوی	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	سیمرغ بلورین بهترین صداگذاری، بهترین طراحی لباس و بهترین جلوه‌های ویژه میدانی
مردی بدون سایه	کارگردان وتهیه‌کننده:علیرضا رن‌نیسیان	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	-
قصر شیرین	کارگردان وتهیه‌کننده:سیدرضا میرکریمی	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	سیمرغ بلورین بهترین فیلم‌نامه و موسیقی متن
طلا	کارگردان:پرویز شهبازی،تهیه‌کنندگان:رامید‌جوان،محمدحسین‌شایسته	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	-
پانتوشتری	کارگردان:مهدی‌علی‌میرزایی،تهیه‌کننده:مجید‌شیخ‌انصاری	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	-
شب‌آفتابی(انیمیشن)	کارگردان:علی‌مدنی،تهیه‌کننده:زهرامشتاق	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	-
سومانی	کارگردان:میلااد صدراعلمی،تهیه‌کننده:علی‌سر‌تپیی	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	-
یلدا	کارگردان:مسعودبخشنی،تهیه‌کننده:علی‌مصفا	بنیادسینمایی فارابی	سی‌وهفتم	-
در آغوش درخت	کارگردان:بابک‌خواجه‌پاشا،تهیه‌کننده:محمدرضا‌مصباح	سازمان سینمایی سوره	چهل‌ویکم	-
عطر آلود	کارگردان:هادی‌مقدم‌دوست،تهیه‌کننده:یوسف‌منصوری	سازمان سینمایی سوره	چهل‌ویکم	-
ضد	کارگردان:امیرعباس‌ربیعی،تهیه‌کننده:محمدرضا‌شفیعی	سازمان سینمایی سوره	چهلیم	بهترین طراحی صحنه و بهترین بازیگر نقش مکمل زن
دسته‌دختران	کارگردان:منیر قیدی،تهیه‌کننده:محمد رضا‌منصوری	سازمان سینمایی سوره	چهلیم	بهترین جلوه‌های بصری و دیپلم افتخار نقش مکمل زن
هنس	کارگردان:حسین‌دارابی،تهیه‌کننده:محمدرضا‌شفاه	سازمان سینمایی سوره	چهلیم	-
شادروان	کارگردان:حسین‌نمازی،تهیه‌کننده:عباس‌نادران	سازمان سینمایی سوره	چهلیم	بهترین چهارم‌برداری
مصلحت	کارگردان:حسین‌دارابی،تهیه‌کننده:محمدرضا‌شفاه	سازمان سینمایی سوره	سی‌وهفتم	دیپلم افتخار بهترین کارگردان اول
دیدن این فیلم جرم است	کارگردان:رضان‌هتاجیان،تهیه‌کننده:محمدرضا‌شفاه	سازمان سینمایی سوره	سی‌وهفتم	-
سرهنگ‌تربیا	کارگردان:لیلی‌عاج،تهیه‌کننده:جلیل‌شعبانی	سازمان هنری رسانه‌ای اوج	چهل‌ویکم	-
غریب	کارگردان:محمدحسین‌لطیفی،تهیه‌کننده:حامد‌عنقا	سازمان هنری رسانه‌ای اوج	چهلیم	-
مصلحت	کارگردان:حسین‌دارابی،تهیه‌کننده:محمدرضا‌شفاه	سازمان هنری رسانه‌ای اوج	سی‌وهفتم	دیپلم افتخار بهترین کارگردان اول
منصور	کارگردان:سیاوش‌سرمدی،تهیه‌کننده:جلیل‌شعبانی	سازمان هنری رسانه‌ای اوج	سی‌وهفتم	سیمرغ بلورین بهترین عکس و چهره برگزیده سینما در هفتمین جایزه هنر انقلاب
خروج	کارگردان: ابراهیم‌حاتمی‌کیا،تهیه‌کننده:حبیب‌الله‌والی‌نژاد	سازمان هنری رسانه‌ای اوج	سی‌وهشتم	سیمرغ بلورین بهترین چهارم‌برداری و بهترین جلوه‌های ویژه بصری
آبادان یازده ۶	کارگردان:مهرداد خوشبخت،تهیه‌کننده:حسن‌کلامی	سازمان هنری رسانه‌ای اوج	سی‌وهشتم	برنده سیمرغ بلورین جایزه ویژه قاسم سلیمانی
روز بلوا	کارگردان:بهروز شعبی،تهیه‌کننده:محمد‌ضانتخت‌گشایان	سازمان هنری رسانه‌ای اوج	سی‌وهشتم	-
لباس‌شخصی	کارگردان: امیر عباس ربیعی، تهیه‌کننده: حبیب والی‌نژاد	سازمان هنری رسانه‌ای اوج	سی‌وهشتم	-
۲۳ نفر	کارگردان: مهدی جعفری،تهیه‌کننده:مجتبی‌فرآورده	سازمان هنری رسانه‌ای اوج	سی‌وهفتم	بهترین فیلم از نگاه ملی

